

Rapport om arbetet mot våldsbejakande extremism i Lunds kommun för perioden 2017-2019, KS 2020/0587

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att

- att godkänna rapporten om arbete mot våldsbejakande extremism i Lunds kommun för perioden 2017-2019,
- att ge kommunkontoret i uppdrag att aktualisera Lunds kommuns handlingsplan mot våldsbejakande extremism (antagen i KS feb 2016) då lägesbilden och målgruppen förändrats

Sammanfattning

Lunds kommun har sedan år 2016 en handlingsplan mot våldsbejakande extremism (nedan kallat VBE) som beskriver lägesbild och upplägget av arbetet mot VBE i Lunds kommun. Aktuell handlingsplan togs fram under år 2015 till följd av att det uppmärksammats nationellt att svenskar rekryterades till Islamska staten (IS) i Syrien, varav minst en ung individ var från Lund. Handlingsplanen antogs i kommunstyrelsen den 3 februari 2016.

Enligt handlingsplanen ska kommunens arbete med VBE regelbundet rapporteras till kommunstyrelsen via Lunds lokala brottsförebyggande råd (LBRÅ). Detta ska göras genom bland annat en årlig rapport och sammanställning av arbetet (inklusive genomförda åtgärder). Den senaste rapporten om VBE som gjorts lämnades till LBRÅ den 9 september 2017, vilket innebär att aktuell rapport omfattar slutet av år 2017 t.o.m. år 2019 och kan sammanfattas enligt följande:

- Antal ärenden som rör personer med våldsbejakande tendenser är ytterst få
- Lunds kommun följer de lagar och riktlinjer som finns och hanterar ärenden som rör VBE inom ramen för ordinarie verksamheter, samt utifrån arbetsmetoden Social Insatsgrupp
- Det finns en god och upparbetad samverkan mellan kommunen, Lokalpolisområde Lund och Säkerhetspolisen när det gäller VBE-frågor

2020-08-13

Diarienummer

KS 2020/0587

- Lunds kommun och Lokalpolisområde Lund omvärldsbevakar, deltar i andras utbildningar, arrangerar egna utbildningar, sprider information till berörda aktörer inom det geografiska området, samt samverkar med Center för våldsbejakande extremism
- Lunds kommuns handlingsplan mot VBE (antagen i KS feb 2016) är i behov av uppdatering då lägesbilden och målgrupperna förändrats

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2020-08-13
- Rapport om arbete mot VBE i Lunds kommun för perioden 2017-2019
- Lunds kommuns handlingsplan för arbete mot VBE, fastställd 2016-02-03, KS 2015/0696

Ärendet

Arbetet mot VBE i Lunds kommun styrs av den handlingsplan som kommunstyrelsen fastställde i februari 2016. Lunds kommuns arbete mot våldsbejakande extremism kan enligt handlingsplanen delas upp i två uppdrag: Förebyggande åtgärder samt Individinriktade åtgärder.

Den största delen av arbetet mot VBE görs genom förebyggande arbete i form av omvärldsbevakning, kunskapsinhämtning och informationsspridning. Arbetet innefattar också att hantera akuta händelser när de uppstår, exempelvis att handlägga ärenden som rör individer som påvisar våldsbejakande tendenser.

Vidare skedde i januari 2018 en nationell förändring rörande samordningen av landets arbete mot VBE. Tidigare (mellan 2015-2017) låg ansvaret för den nationella VBE-samordningen under Regeringskansliet, men detta ansvar flyttades i januari 2018 till Brottsförebyggande rådet och deras nybildade enhet *Centrum för våldsbejakande extremism (CVE)*.

Lunds kommun har av olika anledningar "satts på kartan" medialt gällande VBE-frågor, men är trots det inte en särskilt utpekad riskkommun. Detta innebär dock inte att vi som kommun inte måste arbeta med den lokala VBE-problematiken, men det är viktigt att dimensioneringen av arbetet följer den lokala lägesbilden på såväl individnivå, som på områdes- och situationsnivå. Arbetet i Lunds kommun har generellt följt den internationella och nationella utvecklingen med stort fokus på målgruppen våldsbejakande islamistiska extremister.

2020-08-13

Diarienummer

KS 2020/0587

Beredning

Rapporten har sammanställts av kommunens samordnare för VBE tillsammans med arbetsgruppen för sociala insatsgrupper på uppdrag av dess styrgrupp. Rapporten har därefter presenterats på LBRÅ 2020-03-10.

Behov av att uppdatera Lunds kommuns handlingsplan mot VBE (antagen i KS feb 2016) då lägesbilden och målgrupperna förändrats.

Barnets bästa

Ärendet berör barn och ungdomar, då yngre personer återfinns i de riskgrupper som riskerar att rekryteras till våldsbejakande extrema miljöer inom vit makt, den autonoma vänstern eller grupper med religiösa syften. Att arbeta enligt en fastställd handlingsplan gynnar på så sätt barnets bästa.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget innebär inga ekonomiska konsekvenser.

Föredragning

Arbetet mot VBE i Lunds kommun styrs av den handlingsplan som kommunstyrelsen fastställde i februari 2016. Lunds kommuns arbete mot VBE kan enligt handlingsplanen delas upp i två uppdrag:

Förebyggande åtgärder samt *Individinriktade åtgärder*.

Förebyggande åtgärder måste bedrivas på flera nivåer och kan delas in i långsiktiga generella/universella förebyggande åtgärder samt mer direkt förebyggande åtgärder.

Individinriktade åtgärder hanteras inom ramen för samverkansarbetsmetoden *Social insatsgrupp (SIG)* vilket är en arbetsmetod med syfte att motverka både kriminalitet och VBE samt underlätta avhopp från kriminella och extremistiska miljöer. Arbetet sker i nära samverkan mellan berörda förvaltningar och polismyndigheten. Andra aktörer kan adjungeras i arbetet efter behov.

Information och vägledning/stöd har under perioden kontinuerligt getts till primärt *första linjen*-personal i syfte att göra det tydligt var man ska vända sig om man har frågor eller känner oro. Med *första linjen* menas de som arbetar med eller på annat sätt kommer i kontakt med barn och unga som kan finnas i riskzonen, exempelvis skolpersonal, fritidsledare, socialarbetare, områdespoliserna samt övriga i civilsamhället. Information om kontaktuppgifter till kommunens och polisens VBE-samordnare finns även att tillgå på kommunens hemsida. Antal ärende Lund kommit i kontakt med är så få att det exakta antalet inte kommer att anges, då det finns risk att sekretess röjs. Likaså gäller det antalet eventuella återvändare.

2020-08-13

Diarienummer

KS 2020/0587

Lägesbilden avseende VBE har under de senast fyra åren förändrats både internationellt, nationellt och lokalt. Under perioden 2015-2018 var det stort fokus på IS och deras framfart i Syrien, samt de terrordåd som skedde runt om i Europa och även i Sverige. Under dessa år var det naturligt att både på nationell och lokal nivå arbeta för att motverka rekrytering och radikaliserings till Syrien för att ansluta till IS-styrkor. Men sedan mitten av februari 2019, efter IS nederlag i Syrien, flyttades fokus internationellt till de läger i norra Syrien där stora mängder europeiska jihadister är tillfångatagna tillsammans med kvinnor och barn.

Med bakgrund i den internationella lägesbilden har därför även Sveriges nationella fokus flyttats till framförallt två saker: barnen i Al-Hol lägret och hur dessa bör tas om hand, samt huruvida Sveriges kommuner är rustade för att ta emot återvändare OM och NÄR någon eventuellt återvänder. Detta gäller både barnen liksom de vuxna som på egen hand lyckats ta sig hem.

Sett till perioden från framtagandet av handlingsplanen år 2015 till slutet av 2019 syns förändringar i den lokala lägesbilden. Det går exempelvis att se en ökning av närvaro av den högerextremistiska vit makt-miljön, eftersom till exempel Nordiska Motståndsrörelsen (NMR) har varit närvarande vid tre demonstrationstillfällen samt utfört enskilda angrepp mot politiska företrädare. Det har även noterats en ökning av propagandaspridning genom uppsatta klistermaterial med koppling till NMR inom kommunens geografiska område. Vidare diskuteras även risken för nya målgrupper som till exempel miljö- och djurrättsextremister.

Med anledning av den förändrade lägesbilden görs bedömning att Lunds kommuns handlingsplan mot VBE (antagen i KS feb 2016) är i behov av att aktualiseras.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, säkerhet

För kännedom:

-